

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

27 מרץ 2014

עמ"ש 9560-07-13 א' א' (קטיין) ואח' נ' א' א'

1

לפני כבוד השופט אילן ש' שילה, סג"נ
כב' השופטת ורדה פלאוט
כב' השופטת בלהה טולקובסקי

מערערים

1. א' א' (קטיין)

2. א' א' (קטיין)

3. א' א' (קטיין)

4. א' א' א'

ב"כ עו"ד ח' כהן ועו"ד א' כהן

נגד

א'

א' ע' א'

משיב

עו"ד ר' ביאזי ועו"ד מ' לרנר

2

3

פסק דין

4

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקוה (כב' השופט ב' יזרעאלי), מיום
24.5.13, שבו דן בית המשפט בשלוש תביעות שהגיש המשיב, בן זוגה לשעבר של המערערת ואביהן
של שלוש בנותיהם, ששתי הקטינות שבהן מערערות אף הן. בית המשפט דחה את תביעת המשיב
לביטול הסכם גירושין, אך קיבל את שתי תביעותיו האחרות, האחת להפחתת מזונות הבנות,
והשנייה, שהתקבלה באופן חלקי, לביטול חוב מזונות באשר לתקופה שקדמה לפתיחת הליכי
הוצאה לפועל.

9

10

11

12

1. רקע ופסק הדין דלמטה

המערערת והמשיב היו נשואים זל"ז ומנישואיהם נולדו שלוש בנות, שתי הקטינות המערערות ובת
נוספת שבגרה בזמן שההליכים בבית משפט קמא היו תלויים ועומדים.

13

14

15

ביום 15.4.04 אישר בית המשפט הסכם בין בעלי הדין שעניינו, בין השאר, גירושין ומזונות הקטינות.
באשר למזונות נקבע בהסכם כי אלו יעמדו על 3,000 דולר לחודש, על יסוד זאת שהמשיב מתגורר
ומתפרנס בארה"ב, אך הוסכם כי "היה והאב יעבוד ויחיה, דרך קבע בישראל, יהווה הדבר שינוי
נסיבות המצדיק בדיקה מחודשת של גובה דמי המזונות" (ס' 6 בהסכם). עוד הוסכם כי מזונות
הקטינות ישולמו במלואם עד הגיע כל אחת מהן לגיל 21.

19

20

21

בית משפט קמא מצא שלאחר מתן פסק הדין שאישר את ההסכם, הסכימה המערערת, פעם ופעם
שנייה, להפחתת המזונות שנקבעו בפסק הדין. תחילה, סמוך לאחר מתן פסק הדין (ביום 21.4.04)

22

23

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

27 מרץ 2014

עמ"ש 9560-07-13 א' א' (קטיין) ואח' נ' א' א'

1 הסכימה המערערת להפחית את הסכום של 3,000 דולר לחודש לסכום של 2,200 דולר לחודש, החל
2 מיום 1.8.04. לאחר שובו של המשיב ארצה ביום 2.12.05, החל הוא לשלם למערערת סכום של 4,500
3 ₪ לחודש, כאשר לאחר מכן הועלו דמי המזונות ל- 4,700 ₪ לחודש, בעקבות פנייה בכתב של
4 המערערת למשיב מיום 28.7.10. יצוין כי ההסכמה הראשונה ניתנה בעוד המשיב נמצא בארה"ב
5 וההסכמה השנייה ניתנה לאחר ששב ארצה.

6
7 נוסף ונציין כי בחודש ספטמבר 2010 פתחה המערערת תיק הוצאה לפועל נגד המשיב לגביית סכום
8 המזונות שבפיגור, שאותו חישבה לפי סכום של \$3,000 לחודש.

9
10 חודשיים לאחר מכן, ביום 23.11.10, הגיש המשיב את תביעתו להפחתת סכום המזונות.
11 ביום 1.8.11 הגיש המשיב שתי תביעות נוספות: תביעה לביטול ההסכם, ותביעה למתן פסק דין
12 הצהרתי כי אין למשיב חוב מזונות כלפי המערערת, נכון ליום 7.10.10.

13
14 פסק דינו של בית משפט קמא, נושא הערעור שלפנינו, ניתן בשלוש תביעותיו של המשיב.
15 בפסק הדין קבע בית המשפט כי מזונות הקטינות יעמדו, החל משנת 2010, על סכום של 4,700 ₪,
16 והורה על ביטול חוב בתיק ההוצאה לפועל שפתחה המערערת, על יסוד פסק הדין שאישר את סכום
17 המזונות המקורי – 3,000 דולר בחודש. ועוד קבע בית המשפט כי סכום המזונות לכל אחת
18 מהקטינות יופחת ויעמוד על שליש מהסכום המוסכם וזאת החל מהמועד שבו תגיע לגיל 18 או עד
19 לסיום לימודיה בבית הספר התיכון, לפי המאוחר.

2. השאלות שבמחלוקת

20
21
22
23 הערעור שלפנינו עוסק בשתי שאלות עיקריות:
24 השאלה המרכזית היא שאלת תוקפה של הסכמה בין הורים, בדבר הפחתת מזונות ילדיהם
25 הקטינים, כאשר מלכתחילה נקבעו המזונות בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין, בעוד שההסכמה
26 בדבר הפחתתם לא הובאה לפני בית המשפט ולא קיבלה את אישורו. בענייננו מדובר בהסכם בדבר
27 מזונות הקטינות, שכאמור קיבל תוקף של פסק דין בבית משפט קמא ביום 14.4.04, מבלי שהביאו
28 את הסכמתם להפחתה האמורה לפני בית המשפט לקבלת אישורו.
29 השאלה השנייה סבה על החלטת בית המשפט להפחית את סכום המזונות לכל קטינה, לתקופה
30 שמגיל 18, או סיום התיכון, ועד לגיל 21. בכך שינה בית המשפט מההסכם שקיבל תוקף פסק דין,
31 שבו נקבע כי סכום המזונות המלא ישולם עד הגיע כל אחת מהקטינות לגיל 21.

3. תמצית טענות המערערת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

27 מרץ 2014

עמ"ש 9560-07-13 א' א' (קטין) ואח' נ' א' א'

1 לטענת המערערת, שגה בית משפט קמא משקבע כי היא הסכימה להפחתת המזונות, ומכל מקום לא
2 ניתן לשנות מזונות קטין ללא אישור בית המשפט, לא ניתן להפחית מזונות רטרואקטיבית, ושגה
3 בית המשפט כאשר הפחית מזונות הקטינות לאחר גיל 18, בהעדר נימוק לקביעה זו.

4. תמצית טענות המשיב

7 פסק דינו של ביהמ"ש נכון ומוצדק. המערערת הסכימה להפחתת המזונות ולאחר יותר מחמש שנים,
8 בשיהוי ובחוסר תום לב, פתחה בהליכי הוצאה לפועל לגביית מלוא הסכום הפסוק העולה על יותר
9 מ- 400,000 ש. הפחתת המזונות מתחייבת לנוכח שינוי מהותי בנסיבות, דהיינו לנוכח חזרתו של
10 המשיב לישראל לאחר שהות ממושכת בארה"ב, וירידה חדה בהכנסותיו.

5. דיון

14 סעיף 12(א) בחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט – 1959 קובע: **"הסכם בדבר מזונות של**
15 **קטין וויתור על מזונות כאלה אינו קושר את הקטין, כל עוד לא אושר על ידי בית המשפט"**. במהלך
16 השנים דנה הפסיקה בשאלה אם הוראה זו חלה גם על מי שיש לו דין אישי, שהרי החוק האמור חל
17 רק על מי שאין לו דין אישי (סעיף 3(א) בחוק).
18 בעניין זה נחלקו הפוסקים (ר' למשל דעתו של כב' השופט (כתוארו אז) שמגר בע"א 779/76 שוחט נ'
19 שוחט פ"ד לב(1) 580 לעומת דעת השופטים ויתקון ואשר שם; בע"מ 7916/03 פלונית נ' פלוני
20 (28.2.05) מפי השופטת חיות). עוד ראו בג"ץ 4407/12 **פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים**
21 (7.2.13). שם מתייחס כב' השופט י' עמית לצורך במתן אישור בית משפט להסכמת הורים בדבר
22 מזונות ילדיהם על פי סעיף 12 בחוק **כהכרח**, מבלי לאבחן בין הורים בעלי דין אישי לבין הורים ללא
23 דין אישי (שם, פסקאות 10-11 לפסה"ד).

25 בית משפט קמא קבע כי הוראת סעיף 12(א) בחוק אינה חלה על מי שיש לו דין אישי, שעל כן אינה
26 חלה על בעלי הדין שלפנינו, ששניהם יהודים. לפיכך אישר בית המשפט את סכום המזונות האחרון
27 שעליו הסכימו המערערת והמשיב.

29 אנו סבורים כי שגה בית משפט קמא במסקנתו זו. כאמור לעיל, החוק דן בסיטואציה מצב דברים
30 של הסכמה להפחתת מזונות, באשר לקטין שלהוריו אין דין אישי, אך שותק באשר לקטין שלהוריו
31 דין אישי. על כן, כאשר מתעוררת שאלה דומה בעניינו של קטין שלהוריו דין אישי, על בית משפט
32 להשתמש בכלים העומדים לרשותו לפתרון הסוגיה. בענייננו, פשיטא כי יש לפנות להוראות החוק,
33 המתיישות גם עם הוראת סעיף 20(5) בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962,
34 הקובעת:

35 **"ואלה הפעולות שבהן אין ההורים מוסמכים לייצג את הקטין בלי שבית המשפט**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

27 מרץ 2014

עמ"ש 13-07-9560 א' א' (קטיין) ואח' נ' א' א'

אישור מראש:

...

(5) פעולה משפטית בין הקטיין לבין הוריו או קרובי הוריו, זולת קבלת מתנות

הניתנות לקטיין".

אחרי ככלות הכול, ילדים הם ילדים, בין אם יש להוריהם דין אישי ובין אם לאו, ומזונותיהם נדרשים להם באותה מידה וללא קשר לדין האישי של הוריהם.

מכל מקום, ועל יסוד הכלל "הפה שאסר הוא הפה שהתיר", הרי שעה שמדובר בפסק דין של בית משפט, אין מקום לבטל או לשנות את פסק הדין ללא אישורו. כלל זה נכון שבעתיים שעה שעסקינן בעניינים הנוגעים לקטינים.

אנו מצטרפים לדעתו של עמיתנו השופט שי שוחט, כפי שביטא אותה ברמ"ש (ת"א) 34024-01-13 (17.4.13), כי מאז חוקק חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, ומשאיין הלכה חד משמעית מבית מדרשו של בית המשפט העליון, אין מקום להגיע לתוצאות משפטיות שונות, כתלות בדתם של בני הזוג. אמנם באותו עניין עסק בית המשפט בהוראת סעיף 11 (ב) בחוק, ואולם הדבר נכון בעינינו גם באשר להוראת סעיף 12 (א) בחוק.

אין לקבל מצב דברים שבו בני זוג שלא חל עליהם דין אישי, אינם רשאים להפחית את מזונות ילדיהם הקטינים כפי שאושרו ונפסקו בבית המשפט, ללא אישורו, בעוד שבני זוג שחל עליהם דין אישי רשאים לעשות זאת. לא זו אף זו, אפילו נאמר שהוראת סעיף 12(א) אינה חלה על מי שיש לו דין אישי, עדיין אין הוראת חוק הקובעת אחרת לגבי מי שחל עליו דין אישי, ואין לראות בהוראת סעיף 12(א) משום הסדר שלילי. על כן, בכל מקרה, היה על בית משפט קמא להיכבד ולדון לגופו של עניין, אם ההסכמה מקפחת את זכות הקטינים בנסיבות העניין, ולצורך כך היה עליו, בין השאר, להיכנס לפרטי הכנסותיהם ורכושם של בעלי הדין בתקופות הרלוונטיות, דבר שלא עשה.

אמנם, בית משפט קמא קבע, (בסעיף 78 בפסק הדין) כי יש לבחון אם ההסכם המאוחר עלול לפגוע בצרכים ההכרחיים של הקטינות, ובהמשך בחן את השתכרות הצדדים בתקופות השונות ואת צורכי הקטינות (סעיפים 118 - 122 בפסק הדין), אך בחינה זו נעשתה במסגרת דיון בשאלה אם יש מקום להפחית, החל משנת 2010, את סכום המזונות מתחת לסכום של 4,700 ₪, שאותו קבעו הצדדים בהסכמה, ומצא כי יש מקום להפחית את סכום המזונות בתקופת שירותן הצבאי של הבנות.

אולם, בית משפט קמא לא בחן באופן מהותי את השאלה אם הסכמת הצדדים בדבר הפחתת סכום המזונות, מ- \$3,000 לחודש (שהם 13,620 ₪ על פי השער הידוע במועד אישור ההסכם 4.54 ₪ לדולר) ל- \$2,200 לחודש (10,076 ₪), ל- 4,500 ₪ לחודש, החל מתחילת שנת 2006 - תואמת את טובתן של הקטינות ואת יכולת ההשתכרות של כל אחד מהצדדים, ובכך, לטעמנו, שגה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

27 מרץ 2014

עמ"ש 9560-07-13 א' א' (קטיין) ואח' נ' א' א'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

לפיכך אנו מחזירים את העניין לבית משפט קמא למתן פסק דין בשאלות אלו:

- א. אם היה ויש מקום לאשר בדיעבד את הסכמות ההורים בדבר הפחתת המזונות, בנסיבות הרלוונטיות לכל אחת מהתקופות שבהן דן בית המשפט בפסק דינו, וזאת בשים לב לצורכי הקטינות ולהכנסות ההורים בתקופות הרלוונטיות.
- ב. אם ההסכמה הייתה זמנית, שאם כך יש לקבוע את המזונות מיום פקיעת ההסכמה, ככול שבית המשפט ימצא לנכון כי שינוי הנסיבות מצדיק זאת.

בעניין נוסף אנו סבורים שטעה בית המשפט שהפחית את מזונות הקטינות לגבי התקופה שבין גיל 18 לבין גיל 21. בעלי הדין הסכימו, בהסכם המקורי שקיבל תוקף של פסק דין, כי בתקופה זו יישאר סכום המזונות הרגיל, ולא יופחת כמקובל בדרך כלל. מעיון בכתב התביעה להפחתת מזונות עולה כי המשיב עתר לשינוי רכיב זה שבהסכם, בטענה של "טעות" בהסכם, טענה שאותה טען בעלמא, ללא כל פירוט או נימוק (סעיף 26 בכתב התביעה). לא הייתה כל סיבה להתערב בהסכמה זו, ובית המשפט אף לא נימק את התערבותו.

לפיכך אנו מבטלים את קביעת בית משפט קמא בעניין זה ומחזירים לתוקפה את הוראת ההסכם המקורי.

נוכח הנסיבות אנו סבורים כי בשלב זה יש לעכב את הליכי ההוצאה לפועל שפתחה בהם המערערת, למעט לגבי סכום מזונות של 4,700 ₪ לחודש, עד הגיעה של כל אחת מהבנות לגיל 21, וככול שהמשיב אינו משלם סכומים אלו. מובן שבית משפט קמא יחליט באשר להמשך עיכוב זה, על פי שיקול דעתו.

כאמור, הדיון מוחזר לבית משפט קמא לדיון בשאלות שפורטו לעיל. הפחתת המזונות לאחר הגיע כל אחת מהקטינות לגיל 18 מבוטלת. המשיב ישא בשכר טרחת עו"ד של המערערת בסכום של 10,000 ₪, וכן באגרת הערעור. העירבון שהפקידה המערערת יוחזר.

ניתן היום, כ"ה אדר ב תשע"ד, 27 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

27 מרץ 2014

עמ"ש 9560-07-13 א' א' (קטין) ואח' נ' א' א'

בלהה טולקובסקי, שופטת

ורדה פלאוט, שופטת

אילן שי שילה, סג"נ
אב"ד

1